

ROMÂNIA
JUDEȚUL TIMIȘ
CONSILIUL JUDEȚEAN
Direcția Cooperare și Informatică
Nr. 3057 / 18.03.2010

AVIZAT
Președinte
C.J.Timiș
Constantin Ostaficiuc

STRATEGIA CULTURALĂ A JUDEȚULUI TIMIȘ

Analiza activității desfășurate în perioada 1996 – 2010 prin: „Agenda principalelor manifestări cultural – sportive și de tineret” finanțată din bugetul CJTimiș

O prezentare a politicii culturale privind instituțiile profesioniste, unitățile din învățământul preuniversitar și universitar, actorii societății civile și, poate, și cea din domeniul presei, pentru început ar trebui clarificate câteva idei generale privind fundamentarea politicilor culturale în județul Timiș. Elaborată în cadrul unui proiect promovat de Institutul Intercultural din Timișoara,ⁱ Strategia culturală a județului Timiș optează pentru dialogul social,ⁱⁱ trecând de bariera mentală de a considera reprezentanții sferei civile actori de rangul doi pe scena culturii. Între instituțiile profesioniste și cele care se bazează pe voluntariatul unor persoane foarte motivate diferența este privind sursa de finanțare (modul de finanțare) și nu cea privind calitatea actului cultural. Această abordare a culturalului era, pentru o anumită zonă a politicului, ceva inedit și greu acceptabil, dar se desprindea clar din investigarea cererii și ofertei în spațiul cultural timișean.ⁱⁱⁱ Cercetarea a arătat fără echivoc că în mediul rural oferta culturală este insuficientă,^{iv} și în schimbarea acestei situații un rol esențial ar putea juca organizațiile neguvernamentale culturale.

Strategia culturală a Județului Timiș, adoptată pentru perioada 2002-2005 prin **Hotărârea C.J.Timiș Nr. 25/29.04.2002** a impus direcții strategice pentru dezvoltarea culturală specifică spațiului timișean în perioada imediat următoare.

Asociațiile și fundațiile române cu personalitate juridică, precum și alte organizații neguvernamentale fără scop lucrativ, care inițiază și organizează programe și proiecte culturale, pot primi subvenții de la bugetul de stat sau, după caz, de la bugetele locale. Subvențiile se utilizează în exclusivitate pentru acoperirea parțială sau integrală a cheltuielilor aferente acestor programe și proiecte culturale, diferite de cele ce constituie obligații ori programe minimale ale unor ministere și ale altor organe centrale sau locale, ori ale instituțiilor din subordinea acestora.

Orice politică culturală trebuie să acorde o atenție deosebită sectorului asociativ, ceea ce se regăsește în activitatea C.J. Timiș. De cca. 10 ani sunt finanțate din bugetul C. J. Timiș sub coordonare directă și în colaborare cu unitățile de cultură din subordinea administrativă sau cu alte unități culturale din județ proiecte și programe cultural-sportive. Aceste manifestări culturale sunt reunite anual, începând cu anul 1996, sub genericul „*Agenda manifestărilor culturale*”. Din 1999, se lucrează cu „*Agenda manifestărilor cultural-sportive*” și reușește să devină una din principalele modalități de promovare a actului cultural în teritoriu. *Agenda* este elaborată cu sprijinul și sub îndrumarea directă a *Comisiei pentru cultură, învățământ, cercetare științifică și relații cu cultele, a Comisiei de servicii pentru populație, comerț, sport și agrement și a Comisiei*

pentru dezvoltarea relațiilor externe și euroregionale. Denumirile comisiilor implicate în dezvoltarea acestui instrument de lucru se schimbă în timp, esențial este că indiferent de capitolele pe care le avizează există o preocupare semnificativă către dezvoltarea permanentă a acestui instrument de lucru coerent. Reglementările legale contribuie în cele mai multe cazuri la o ordonare prin conținutul lor (HG49/2003 PRIVIND ACORDAREA DE SUBVENȚII ONG – urilor și altor asociații și fundații care dezvoltă activități culturale).

Strategia culturală a Județului Timiș pentru perioada 2009 – 2013 a fost adoptată prin **HOTĂRÂREA CJ Timiș Nr. 35/24.03.2009** și este o consecință a rezultatelor analizei sociologice făcute pentru activitatea anterioară desfășurată sub egida primei strategii culturale adoptate îmbinată cu noile direcții culturale ca urmare a integrării României în Uniunea Europeană.

DIRECȚIA STRATEGICĂ 1 - Dezvoltarea unei vieți culturale diversificate și competitive la nivel european ca element definitoriu pentru afirmarea identității naționale și coeziunii sociale din spațiul timișean.

OG. 1. Stimularea activităților specifice și a instituțiilor implicate în educația culturală a cetățenilor - OS. 1. Educarea și formarea artistică a consumatorului cultural - **M 1.** Inițierea unor proiecte educaționale pentru tineret și copii în domeniul artelor, spectacolului, educației plastice și pedagogiei muzeale. **M 2.** Implementarea unor proiecte pentru sensibilizarea cetățenilor privind importanța păstrării patrimoniului cultural. **M 3.** Organizarea de dezbateri publice, conferințe, mese rotunde și cursuri vizând educația culturală. **M 4.** Organizarea unor circuite turistice pentru vizitarea muzeelor și punctelor muzeale din județ de către copii și tineret. **M 5.** Extinderea structurii curriculare din oferta educațională a Școlii de Artă.

OS. 2. Dezvoltarea învățământului de specialitate în vederea formării viitorilor actanți culturali - **M 1.** Corelarea programelor curriculare cu cerințele dezvoltării sferei culturale. **M 2.** Colaborarea interinstituțională în pregătirea profesională a elevilor și studenților. **M 3.** Realizarea unor programe culturale comune cu instituțiile culturale. **M 4.** Inițierea copiilor în artele meșteșugărești tradiționale în centrele de meșteșuguri tradiționale și la Muzeul Satului ca Centru de Educație Culturală Tradițională .

OS. 3 Sprijinirea afirmării tinerelor talente. **M 1.** Inițierea de către instituții a unor programe de promovare a tinerilor creatori și interpreți. **M 2.** Organizarea de concursuri pentru afirmarea tinerelor talente. **M 3.** Cofinanțarea de proiecte și programe culturale pentru sprijinirea participării tinerilor artiști la evenimentele culturale sau la concursuri naționale și internaționale. **M 4.** Sprijinirea promovării tinerilor olimpici la concursuri pe plan local, național și internațional.

OG. 2. Creșterea accesului cetățenilor la cultură pe întreg teritoriul județului Timiș - **O.S. 1.** Dezvoltarea vieții cultural-artistice în comunele și orașele județului - **M1.** Diversificarea ofertanților culturali din mediul rural. **M2.** Diseminarea ofertei culturale prin deplasări în județ.

M3. Realizarea unor proiecte culturale ale amatorilor din județ cu instituțiile profesionale. **M4.** Schimburi culturale intercomunale în județ. **M5.** Identificarea și organizarea de muzee și puncte muzeale în localitățile din județ. **M 6.** Activități pentru păstrarea memoriei colective în comunele din județ. **M 7.** Revitalizarea mișcării corale tradiționale, a fanfarelor și a formațiilor artistice de amatori. **M 8.** Promovarea folclorului autentic prin concursuri și spectacole etalon. **M 9.** Realizarea unor stagiuni estivale în mediul rural.

OS.2. Dezvoltarea activităților cultural-artistice în cartiere. **M 1.** Reînființarea și modernizarea filialelor Bibliotecii Județene Timiș din cartiere. **M 2.** Dispersia evenimentelor culturale de masă în cartierele marilor orașe din Timiș. **M 3.** Organizarea stagiunilor estivale (în spațiul Muzeului Satului Bănățean, în curtea interioară a Mănăstirii Franciscanilor).

OS. 3. Dezvoltarea ofertei culturale pentru anumite grupuri sociale. **M 1.** Programe-terapie pentru persoanele instituționalizate sau cu handicap. **M 2.** Evenimente culturale realizate în mediul instituționalizat pentru copii, bătrâni, bolnavi, deținuți. **M 3.** Facilitarea accesului la cultură și artă a categoriilor sociale defavorizate.

OS. 3. Dezvoltarea ofertei culturale pentru anumite grupuri sociale. **M 1.** Programe-terapie pentru persoanele instituționalizate sau cu handicap. **M 2.** Evenimente culturale realizate în mediul instituționalizat pentru copii, bătrâni, bolnavi, deținuți. **M 3.** Facilitarea accesului la cultură și artă a categoriilor sociale defavorizate.

OS. 4. Dezvoltarea culturii scrise. **M 1.** Realizarea unei biblioteci virtuale. **M 2.** Crearea unei baze de date din periodicele apărute de la 1831 până în prezent. **M 3.** Introducerea sistemului computerizat de selecție a cărților solicitate. **M 4.** Asistență metodică pentru bibliotecile comunale și orașenești. **M 5.** Realizarea unui program de împrumut interbibliotecar. **M 6.** Realizarea de schimburi de carte românească cu comunitatea românilor de peste graniță.

OS. 5 Dezvoltarea artelor vizuale. **M 1.** Finanțarea materialelor promoționale ale expozițiilor de grup și a Salonului anual de artă. **M 2.** Achiziționarea de lucrări de artă plastică. **M 3.** Realizarea unor tabere de creație. **M 4.** Realizarea parcului de sculptură. **M 5.** Realizarea unui Centru de artă și tehnologie.

O.S.6. Dezvoltarea artei neprofesionale. **M 1.** Revitalizarea instituțiilor care desfășoară activități tradiționale vizând formarea și promovarea artei neprofesionale. **M 2.** Revitalizarea unor evenimente culturale pentru valorificarea creației neprofesionale. **M 3.** Asistență metodologică pentru înființarea și dezvoltarea formațiilor de amatori.

OG.3. Dezvoltarea profesională a resurselor umane specifice. **OS. 1.** Creșterea abilităților profesionale ale angajaților din mediul cultural. **M 1.** Realizarea unui cadru-instituțional de perfecționare continuă, prin înființarea unui Centru zonal pentru dezvoltarea resurselor culturale.

M 2. Realizarea unor cursuri de management cultural și cursuri aplicate pe specialități. **M 3.** Participarea la programe de formare profesională la nivel național și internațional.

OS.2. Optimizarea structurii de personal. **M 1.** Angajarea de personal specializat cu calificare profesională prin motivare profesională și personală. **M 2.** Menținerea personalului cu înaltă calificare profesională prin motivare profesională și personală. **M 3.** Acordarea anuală a unor premii și diplome de excelență pentru realizări deosebite. **M 4.** Acordarea anuală a titlului de „Cetățean de onoare” personalităților marcante ale culturii timișorene.

OG. 4. Asigurarea unei infrastructuri culturale adecvate. **OS.1.** Optimizarea cadrului de desfășurare a actului cultural. **M 1.** Reabilitarea clădirilor cu destinație culturală. **M 2.** Construirea unor spații cu destinație culturală la nivelul întregului județ. **M 3.** Implementarea unor proiecte noi de arhitectură complexă, care să includă spații cu destinație culturală. **OS.2.** Optimizarea condițiilor pentru creșterea confortului consumatorului cultural. **M 1.** Reamenajarea spațiilor interne cu destinație culturală. **M 2.** Modernizarea dotărilor necesare creșterii confortului spațiilor culturale. **M 3.** Facilitarea diversificării serviciilor adiacente. **M 4.** Introducerea de facilități de transport pentru vizitarea instituțiilor culturale.

OG. 5. Promovarea produsului cultural. **OS. 1.** Dezvoltarea unei politici unitare de marketing. **M 1.** Elaborarea și implementarea unei strategii de marketing cultural la nivelul județului Timiș. **M 2.** Înființarea unei Agenții zonale pentru promovarea națională și internațională a ofertei și patrimoniului cultural. **M 3.** Utilizarea noilor tehnologii în promovarea ofertei culturale. **M 4.** Organizarea de turnee interne și internaționale. **M 5.** Elaborarea de materiale promoționale privind patrimoniul cultural timișean. **OS. 2.** Atragerea și valorificarea altor resurse pentru dezvoltarea sferei culturale. **M 1.** Inițierea de programe de colaborare cu mediul de afaceri. **M 2.** Încurajarea înființării unei structuri asociative pentru sprijinirea instituțiilor culturale. **M 3.** Lobby pentru îmbunătățirea legislației în domeniul cultural și creșterea resurselor financiare acordate culturii. **M 4.** Creșterea unui fond cultural județean gestionat printr-o fundație comună. **M 5.** Inițierea unui program de dialog între actorii culturali și mass-media. **M 6.** Inițierea și realizarea de programe culturale comune cu mass-media. **M 7.** Atragerea de finanțări naționale pentru realizarea proiectelor culturale prioritare.

OG.6 Realizarea de proiecte și programe culturale cu instituții și organizații culturale europene similare. **OS1.** Dezvoltarea unei politici de marketing care să permită realizarea de programe

comune. **M 1.** Înființarea unei Agenții zonale pentru promovarea internațională a ofertei culturale. **M 2.** Utilizarea noilor tehnologii în promovarea ofertei culturale. **M 3.** Organizarea de turnee interne și internaționale. **M 4.** Inițierea și realizarea de programe culturale pe teme comune de interes european. **OS2.** Atragerea și valorificarea resurselor externe pentru dezvoltarea sferei culturale. **M1.** Atragerea de finanțări internaționale pentru realizarea proiectelor culturale prioritare. **M2.** Identificarea programelor cu finanțare europeană și realizarea de proiecte culturale cu parteneri europeni interesați. **M3.** Realizarea de programe culturale în colaborare cu mediul de afaceri internațional cu reprezentanță în județ. **M 4.** Realizarea unor centre de pregătire permanentă a referenților culturali în vederea instruirii lor în modalități de scriere a proiectelor în vederea accesării de fonduri europene.

DIRECȚIA STRATEGICĂ 2 – Menținerea multiculturalității, ca element cheie al coeziunii sociale

OG1. Menținerea multiculturalității, ca element cheie al coeziunii sociale în spațiul timișean. **OS1.** Sprijinirea dezvoltării vieții culturale asociative. **M.1.** Organizarea de evenimente culturale, în colaborare cu instituții culturale care să reflecte multiculturalitatea spațiului bănățean. **M.2.** Realizarea de evenimente culturale comune cu formațiile de copii și tineret. **M.3.** Păstrarea și valorificarea memoriei colective a diferitelor comunități prin aniversări, comemorări, filme documentare. **M4.4** Realizarea unor culegeri de folclor, basme, povestiri specifice minorității naționale.

OS.2. Încurajarea dezvoltării proiectelor interculturale. **M.1.** Realizarea unor proiecte de educație interculturală, inclusiv prin atragerea de fonduri externe. **M.2.** Achiziționarea de patrimoniu specific minorităților naționale, (gospodării și costume tradiționale), și punerea lui în valoare prin expoziții permanente și temporare.

DIRECȚIA STRATEGICĂ 3 – Integrarea culturii timișene (regionale la nivelul comunității euroregionale) în circuitul național și european de valori

OG. 1. Dezvoltarea capacității de cooperare culturală internațională. **OS. 1.** Crearea unui cadru politico-administrativ pentru promovarea ofertei culturale. **M 1.** Introducerea în cadrul unor acorduri de cooperare, cu parteneri din orașele și regiunile înfrățite, a programelor de colaborare culturală. **OS. 2.** Promovarea ofertei culturale prin mijloacele specifice mediului de afaceri. **M 1.** Promovarea ofertei culturale timișene prin programele de schimburi economice și comerciale internaționale ale județului, **M 2.** Integrarea ofertei culturale în programele de schimburi economice și comerciale internaționale ale județului. **OS. 3.** Integrarea ofertanților culturali în rețelele culturale europene. **M 1.** Informare cu privire la rețelele culturale europene existente. **M 2.** Contactarea și înscrierea instituțiilor cu profil cultural în rețelele specifice domeniului. **M 3.** Realizarea de proiecte culturale comune cu diferiți membri ai rețelelor culturale europene. **OG. 2.** Afirmarea valorilor cultural-artistice timișene în circuitul cultural național și internațional. **OS. 1.** Susținerea participării actorilor culturali locali la evenimentele culturale naționale și internaționale. **M 1.** Inițierea unui program special în vederea cofinanțării participării la evenimentele culturale naționale și internaționale. **M 2.** Realizarea de colaborări naționale și internaționale. **OS. 2.** Includerea ofertei culturale a județului Timiș în cadrul unor importante evenimente culturale naționale și internaționale. **M 1.** Selectarea unor evenimente culturale majore pentru dezvoltarea lor internațională. **M 2.** Organizarea unor evenimente culturale cu impact național și internațional. **OS. 3.** Introducerea patrimoniului cultural timișean în circuitul turistic. **M 1.** Accesarea de programe europene specifice pentru introducerea patrimoniului monumental în circuitul barocului european. **M 2.** Introducerea patrimoniului monumental în oferta turistică națională și internațională. **M 3.** Realizarea unor publicații periodice privind oferta – program.

OG. 3. Dezvoltarea colaborării în cadrul euroregiunii DKMT. **OS. 1.** Dezvoltarea cadrului cooperării culturale euroregionale. **M 1.** Crearea unui Centru Euroregional de Cooperare Culturală. **M 2.** Inițierea unui Consiliu Cultural Consultativ Euroregional format din personalități culturale, manageri și experți pentru consilierea factorilor de decizie. **M 3.** Includerea în programele mass-media euroregională a programelor Culturale. **OS. 2.** Promovarea schimburilor culturale și turistice în euroregiunea DKMT. **M 1.** Dezvoltarea unor programe culturale comune. **M 2.** Finanțarea programelor în cadrul unor agende culturale comune. **M 3.** Realizarea de parteneriate și a coproducțiilor. **M 4.** Realizarea de evenimente culturale de succes cu impact internațional major. **M 5.** Continuarea și dezvoltarea colaborărilor tradiționale în domeniul muzeal. **M 6.** Continuarea cercetărilor interetnice în arealul timișean. **M 7.** Editarea unei reviste de cultură. **M 8.** Realizarea unor circuite turistice culturale de vizitare a monumentelor istorice din orașele importante sau de participare la evenimentele culturale majore din euroregiunea DKMT.

Agenda culturală a CJTimiș, instrument de implementare a strategiei culturale - Considerații generale

Agenda a evoluat în timp atât sub raportul domeniilor de activitate sprijinite prin acest instrument financiar cât și în privința sumelor alocate pentru activități cultural-sportive. Evoluția pe capitole nu s-a terminat – acțiunile sociale nu sunt susținute decât incluse în cadrul manifestărilor culturale. Evoluția *Agendei* este prezentată în tabelul ce urmează:

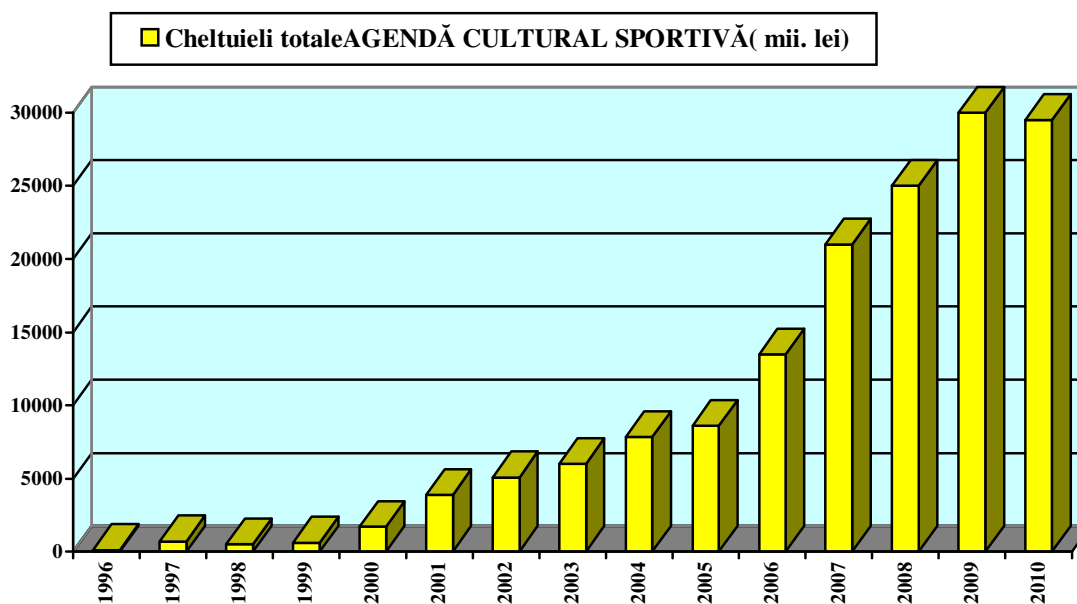
AGENDĂ CULTURAL SPORTIVĂ - EVOLUȚIE CAPITOLE

		Anul introducerii în agendă ca și capitol distinct							
	Denumire capitol	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
T I	Colaborare cu instit. de cultură din subordinea administrativă	Δ							
T II	Colaborare cu consilii locale din jud. Timiș				Δ				
T III	Colaborare CJTimiș, DKMT și comunitățile românești din alte țări					Δ			
T IV	Colaborare cu ONG – uri și alte instituții din jud. Timiș						Δ		
TV	Colaborare cu învăț. universitar și preuniversitar din jud. Timiș							Δ	
TVI	Agendă sportivă și de tineret				Δ				

După cum ne arată acest tabel cumulativ, colaborarea transfrontalieră (în cadrul Euroregiunii DKMT) a devenit un domeniu distinct de finanțare în anul 2000. Cheltuielile totale făcute cu cofinanțarea acțiunilor cultural sportive și de tineret în această perioadă au o evoluție ascendentă indiferent de moneda în care se face evidențierea.

AGENDA	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Acțiuni culturale finanțate	16	31	37	39	86	202	329	524
Acțiuni sportive	-	-	-	12	31	38	58	137
TOTAL ACȚIUNI	16	31	37	51	117	240	387	661
Cheltuieli (milioane lei)	121	713	525	628	1717	3880	5080	6000
Cheltuieli (Mii dolari)	41,7	103,3	64,02	42,4	88,96	141,86	155,72	181,81

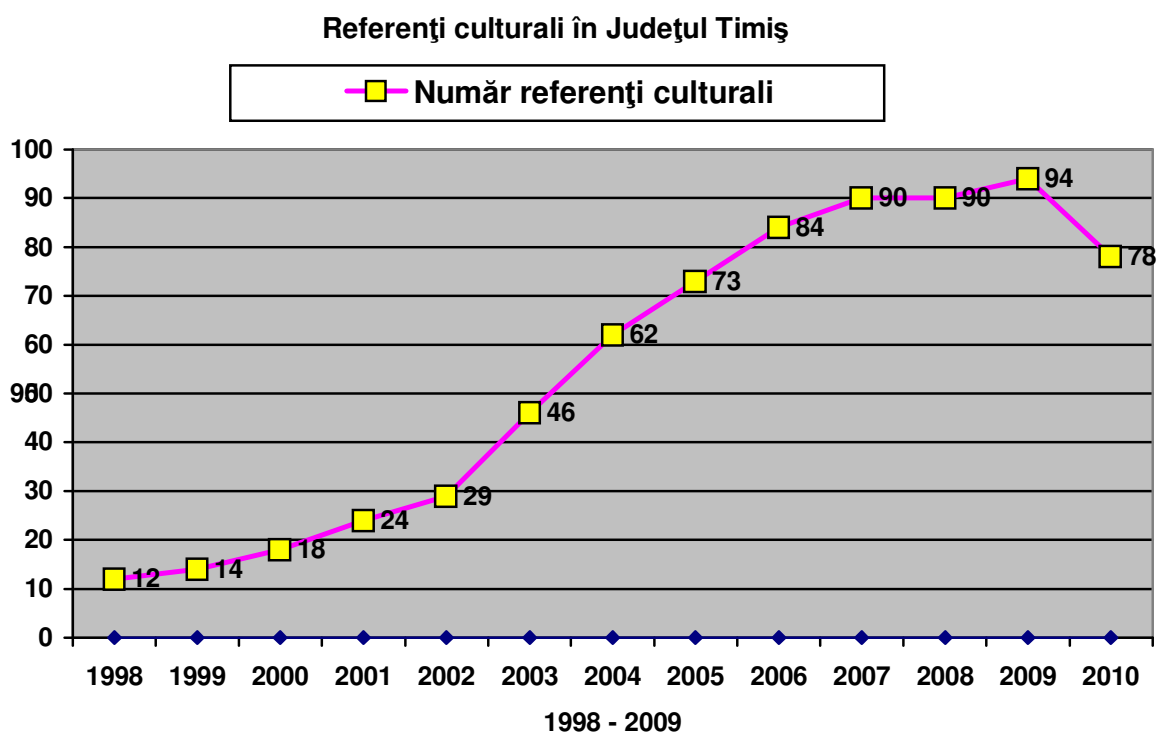
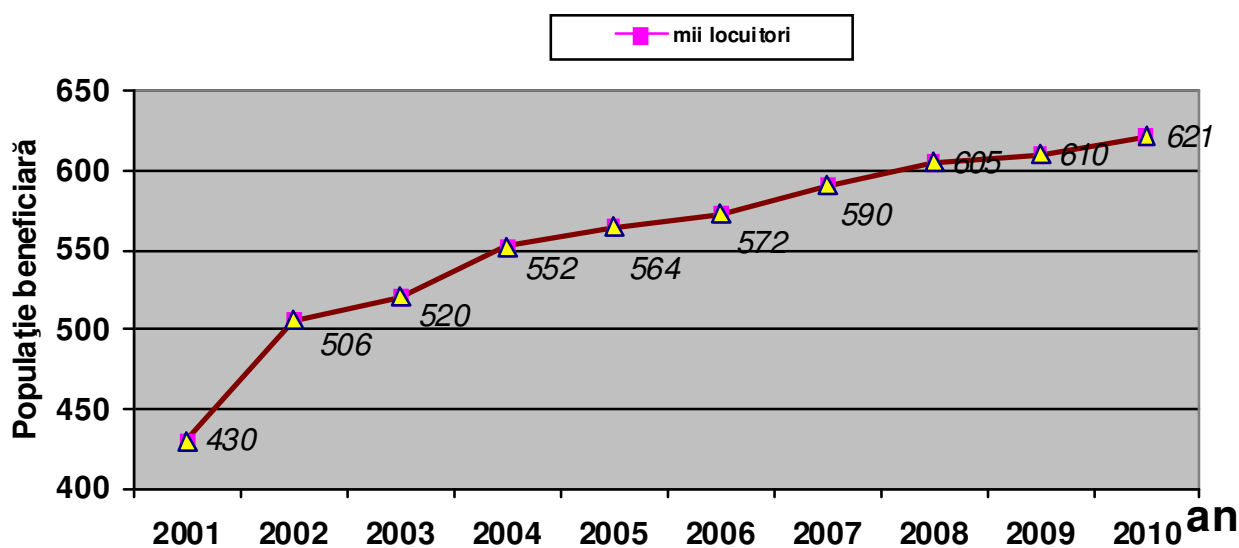
AGENDA	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Acțiuni culturale finanțate	597	716	932	1637	1920	2400	2450
Acțiuni sportive	189	281	304	382	283	386	497
TOTAL ACȚIUNI	786	997	1236	2019	2203	2786	2947
Cheltuieli (milioane lei)	7826	8600	13500	22000	25000	30000	2850
Cheltuieli (Mii dolari)	217,4	245,72	496,7	838,46	892,9	1006,7	948

Alocațiile financiare pentru cofinanțările anului 2010 au fost influențate pozitiv de rectificarea de buget din trimestrul IV 2009, iar numărul de acțiuni este numărul de acțiuni aprobate prin hotărârea de consiliu pentru parcursul întregului an.

ANALIZA ACȚIUNILOR DESFĂȘURATE ÎN PERIOADA 2002 – 2010, prin prisma rezultatelor obținute pe **direcțiile strategice principale** ar evidenția rolul Strategiei culturale adoptate pentru Județul Timiș.

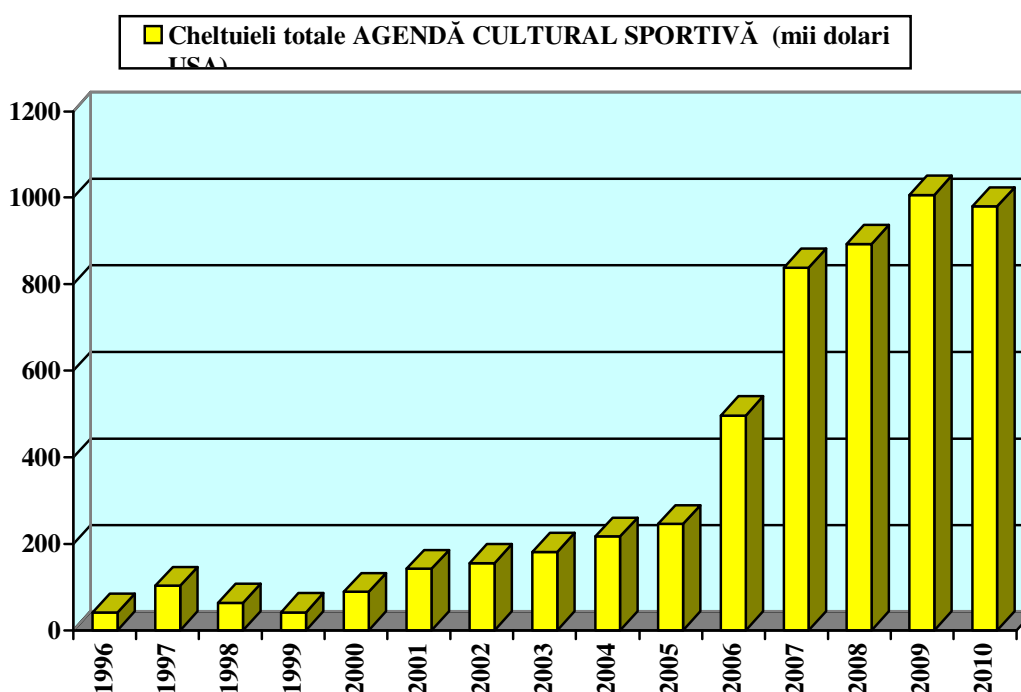
1.) Stimularea participării cetățenilor la actul cultural – artistic, prin asigurarea unui mediu cultural de calitate (obiective generale: stimularea activităților specifice și a instituțiilor implicate în educația culturală a cetățenilor, dezvoltarea învățământului de specialitate în vederea formării viitorilor actanți culturali, sprijinirea afirmării tinerelor talente, creșterea accesului la cultură a cetățenilor de pe întregul teritoriu al județului, dezvoltarea vieții culturale artistice în comune și cartiere, includerea grupurilor marginalizate social în spațiul cultural, asigurarea unei infrastructuri culturale adecvate, creșterea confortului consumatorului cultural, promovarea produsului cultural). Prezintă interes numărul locuitorilor beneficiari ai activităților culturale; redăm, deci, în cele ce urmează această evoluție: avem de-a face cu o creștere aproape constantă, punctul de inflexiune coincide cu alegerile din 2000, respectiv cu schimbarea, în mai multe localități, a conducerii administrative.^v Acest grafic ne arată că din totalul populației județului – de 690 mii locuitori – 621 mii sunt beneficiari (potențiali) la sfârșitul anului 2010 ai unor activități susținute financiar de CJ Timiș.

Cifra estimată pentru anul 2010 ținea cont de realitatea privind spațiile existente care pot fi alocate activităților de cultură și de spațiile solicitate în procesele de retrocedare aflate în curs, în anul 2008, 62 de referenți culturali au absolvit cursul de pregătire organizat de Ministerul Culturii în colaborare cu CJTimiș la sediul CCAJTimiș, în anul 2009 acest curs a mai fost absolvit de 27 referenți culturali practic aproape toate comunele județului Timiș beneficiază de personal calificat la nivelul comunității locale în domeniul managementului cultural și sportiv specific propriei activități. Reorganizarea primăriilor în anul 2010 a avut drept consecință reducerea numărului referenților culturali din județul Timiș, blocarea posturilor din administrația

publică a împiedecat organizarea concursurilor pentru desemnarea referenților culturali acolo unde din diverse motive obiective posturile erau vacante, în consecință numărul referenților culturali a scăzut în județul Timiș la 78 iar rezultatele la finele anului 2010 au relevat clar această situație.

Realizarea unei politici culturale și dezvoltarea vieții cultural artistice în comune nu se putea realiza în absența unor factori de acțiune locală, cel puțin la nivelul comunelor acolo unde existau principalele probleme relevate de studiile anterioare și unde impactul cu o experiență anterioară nu a fost deloc benefic. Trecerea de la obligația impusă de participare în orice condiții și oricând la un act „cultural” dictat la participarea benevolă și necesară la actul cultural, ca o necesitate obiectivă se realizează mai greu într-o comunitate din principiu conservatoare, din aceste motive la început găsirea factorilor de acțiune locali a fost cel puțin dificilă și plină de „surprize” nu tocmai favorabile și a căror enumerare poate fi dezbătută într-o analiză ulterioară.

Cifra estimată pentru anul 2008 ținea cont de realitatea privind spațiile existente care pot fi alocate activităților de cultură și de spațiile solicitate în procesele de retrocedare aflate în curs, în anul 2008, 62 de referenți culturali au absolvit cursul de pregătire organizat de Ministerul Culturii în colaborare cu CJTimiș la sediul CCAJTimiș, în anul 2009 acest curs a mai fost absolvit de 27 referenți culturali practic aproape toate comunele județului Timiș beneficiază de personal calificat la nivelul comunității locale în domeniul managementului cultural și sportiv specific propriei activități.

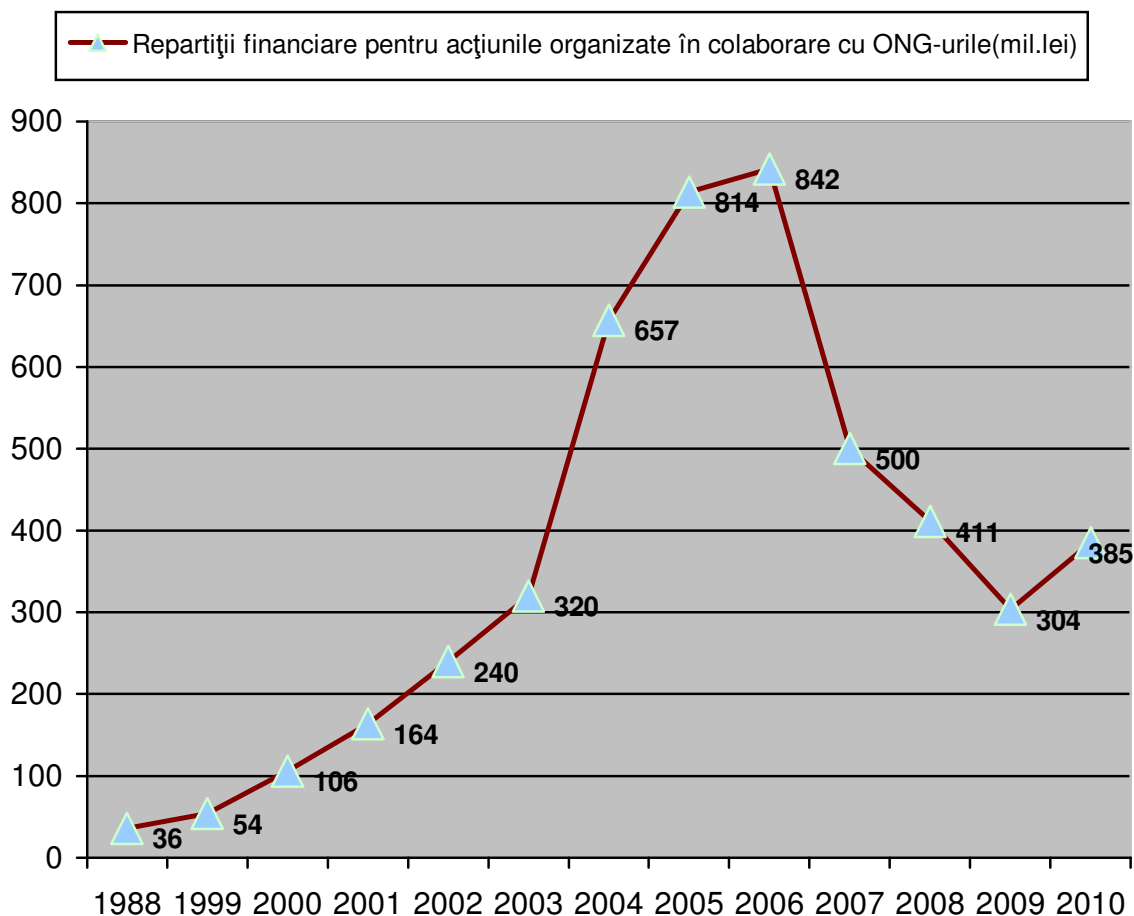
Realizarea unei politici culturale și dezvoltarea vieții cultural artistice în comune nu se putea realiza în absența unor factori de acțiune locală, cel puțin la nivelul comunelor acolo unde existau principalele probleme relevate de studiile anterioare și unde impactul cu o experiență anterioară nu a fost deloc benefic. Trecerea de la obligația impusă de participare în orice condiții și oricând la un act „cultural” dictat la participarea benevolă și necesară la actul cultural, ca o necesitate obiectivă se realizează mai greu într-o comunitate din principiu conservatoare, din

aceste motive la început găsirea factorilor de acțiune locali a fost cel puțin dificilă și plină de „surprize” nu tocmai favorabile și a căror enumerare poate fi dezbătută într-o analiză ulterioară.

În condițiile în care legislația în vigoare nu era coerentă (ulterior Legea 292/2003 privind organizarea și funcționarea așezămintelor culturale nu a făcut decât să consfințească o dependență piramidală în actul cultural) în privința actanților culturali locali ca angajați ai Consiliilor locale care gestionau activitatea culturală locală s-a apelat la introducerea noțiunii de „referent cultural” în încercarea de statuare a persoanei care să aibă la nivelul comunității locale responsabilitățile specifice diseminării actului cultural. La nivelul comunităților locale comunale REFERENȚII CULTURALI au început să desfășoare activitatea specifică cu rezultate perceptibile de la finele anului 2000, exemplul dat de aceștia a sensibilizat puternic atât populația care s-a implicat în activitatea culturală locală cât și factorii de decizie de la nivelul altor comunități care au înțeles importanța lor. Realizarea strategiei culturale locale a devenit în acest context puternic legată de numărul și calitatea referenților culturali.

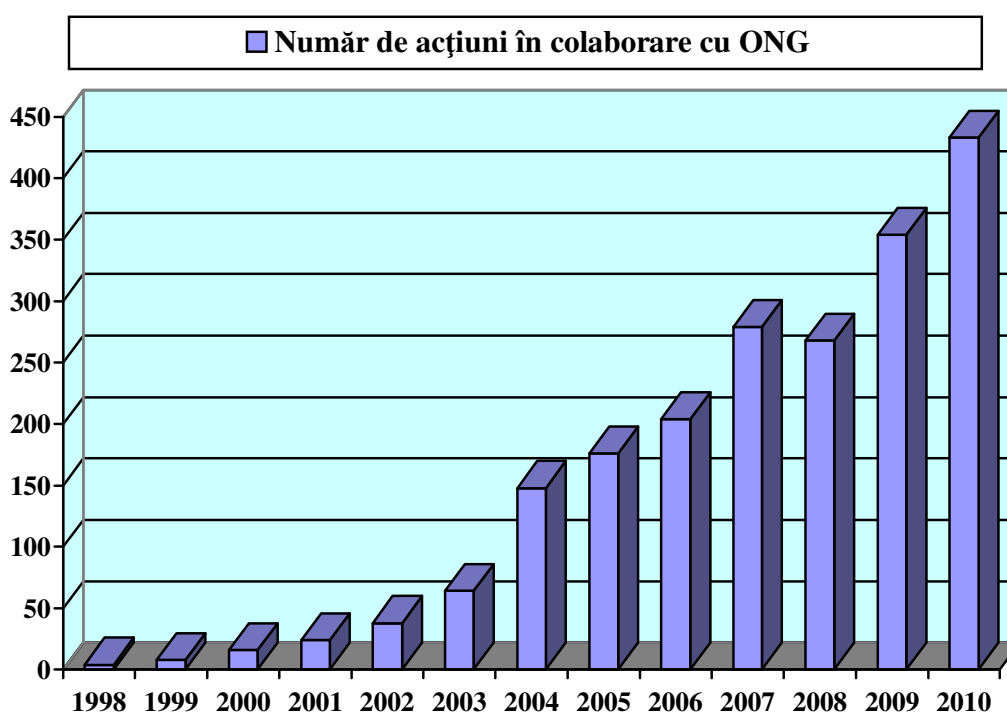
2.) Susținerea afirmării unei vieți culturale diversificate (obiective generale: dezvoltarea artei spectacolului, dezvoltarea culturii scrise, dezvoltarea artelor vizuale, dezvoltarea artei neprofesioniste, sprijinirea dezvoltării organizațiilor neprofesioniste și neguvernamentale care activează în domeniul cultural, promovarea unor noi forme de expresie culturală, asigurarea cooperării culturale la nivel județean prin promovarea parteneriatelor și a coproducțiilor între diferiți actori culturali și promovarea parteneriatelor între factorii de decizie în domeniul cultural).

Situația finanțării unor acțiuni propuse de ONG-uri este următoarea:

Anul	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Număr de acțiuni în colaborare cu ONG	4	8	16	24	354	64	148

Anul	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Număr de acțiuni în colaborare cu ONG	176	204	276	268	354	433

În anul 2006 numărul acțiunilor în colaborare cu ONG – urile a crescut la 204 având o sumă alocată inițial de 15% din suma totală alocată Agendei culturale 2006 iar în anul 2007 numărul acțiunilor estimate a crescut la 279, suma alocată a depășit suma alocată în anul anterior ajungând la 19,5% din totalul sumei alocate Agendei culturale 2007, în anul 2008 au fost selectate pentru finanțare 268 de propuneri iar suma alocată reprezintă 16% din totalul sumei alocate anului 2008, în condițiile în care, așa cum era de așteptat, ponderea cofinanțării CJTimiș la acest capitol scade odată cu creșterea ponderii cofinanțării oferite de sectorul privat, de programele UE, etc. în conformitate cu modificările legislației în vigoare (Ordonanța 2/30.01.2008). În anul 2009 deși ponderea cofinanțării CJTimiș din total finanțare este de doar 10,1%, numărul acțiunilor este în creștere față de 2008 având în vedere alte tipuri de colaborare, nu numai cea de cofinanțare (oferirea de facilități în obținerea unor spații de desfășurare a acțiunilor, oferirea altor tipuri de suport logistic pentru acțiuni specifice, etc.) Situația acestei colaborări marchează o creștere importantă în anul 2010 generată și de o

finanțare în creștere dar și de o „maturizare” a activității acestor organizații în activitatea desfășurată.

Ca o primă concluzie se poate afirma, că cea mai constantă și în același timp mai spectaculoasă creștere există în domeniul colaborării cu ONG-urile, dar făcând remarcă că majoritatea acestora funcționează în mediu urban, problema ofertei culturale din mediul rural rămâne doar parțial soluționată.

O analiză a acestei colaborări prin prisma apartenenței la categoriile de vârstă situează centrul de greutate al acestei colaborări în jurul vârstei cuprinse în plaja 16 –25 de ani, în general tinerii elevi și studenți au preocupări deosebite în realizarea unor parteneriate în domeniul cultural în legătură cu preocupările lor specifice (manifestări teatrale, manifestări muzicale pornind de la muzica clasică și până la cea electronică, seri de poezie, spectacole în spații neconforme e.t.c).

Promovarea parteneriatelor la nivel interjudețean constituie o problemă încă nesoluționată dar care relevă mai multe aspecte semnificative:

1. inexistența unor Centre de cultură la nivel județean care să poată gestiona o astfel de activitate de promovare coerentă a activității culturale,
2. tendința de centralizare excesivă la nivelul administrației centrale în condițiile în care structura legislativă culturală se elaborează pe principii revoluate și neelastice (nu este o lege care să impună necesitatea unor actanți culturali la nivelul comunităților locale, nu există obligația alocării unor fonduri cu destinație cultură în condițiile în care Legea 215/2002 prevede atribuții clare în acest sens pentru comunitățile locale, e.t.c),
3. alocarea de fonduri prin bugetele consiliilor județene pentru astfel de activități devine o „luptă surdă și absurdă” la nivel județean și unde numai președintele consiliului județean (dacă acesta are inteligența și deschiderea europeană necesară) și comisia de specialitate se implică, atâta timp cât Legea bugetului de stat elaborată anual o ignoră cu desăvârșire, etc.
4. apariția periodică a unor constrângeri voalate pe traseul obținerii cofinanțării de la bugetele locale, unele reglementate legislativ (Ordonanța 2/2008 privind îmbunătățirea sistemului de finanțare a programelor și proiectelor culturale).

3.) Păstrarea și valorificarea patrimoniului și a tradiției culturale (obiective generale: sprijinirea activității de conservare, restaurare și valorificare a patrimoniului cultural mobil, punerea în valoare a patrimoniului cultural imobil, dezvoltarea activităților de cercetare, conservare, valorificarea tradiției și creației populare).

Existența în cadrul Centrului de Cultură și Artă a Județului Timiș (structură modernă nerecunoscută oficial prin Legea 292/2003 și amendată de Ordonanța de urgență 118/2006 privind organizarea și funcționarea așezămintelor culturale și de aici obligația de a soluționa o serie de aspecte revoluate ale activității culturale prin „inteligență creatoare”) a unei secții de profil în care lucrează specialiști în domeniu care publică rezultatele cercetării lor într-o revistă finanțată trimestrial de Consiliul Județean, orientarea producțiilor altei secții (Ansamblul profesionist de cântece și dansuri „Banatul”) către valorificarea unei părți a patrimoniului cultural mobil și educarea prin Școala de artă (Secție cu autofinanțare a C.C.A.J.Timiș) a tinerei generații pot constitui premisele unei structuri eficiente în domeniu dar care deși cu rezultatele excepționale obținute trebuie monitorizată atent atunci când este vorba de tradiția populară autentică. Organizarea festivalului concurs „Lada cu zestre” în ultimii patru ani a marcat una din cele mai importante acțiuni de conservare și valorificare a patrimoniului și a tradiției culturale timișene relevând aspecte mai puțin sau deloc cunoscute ale acestuia. Reorganizarea centrelor de olărit, sculptură în lemn și cusături marchează un pas important în acțiunea de păstrare a patrimoniului cultural județean mai ales că aceste centre sunt frecventate mai ales de generația tânără care are șansa să învețe și să valorifice această tradiție.

Resursele financiare insuficiente existente la nivel local pentru sprijinirea activității de conservare, restaurare și valorificare a patrimoniului cultural mobil au determinat căutarea de parteneriate externe pentru atragerea de surse suplimentare de finanțare a unor astfel de acțiuni (Muzeul din Lenauheim, Muzeele din Jimbolia, Muzeul Banatului Timișoara, e.t.c).

O altă direcție importantă a constituit-o acțiunea de cofinanțare pentru înființarea unor muzee comunale care au ca obiectiv adiacent secții de etnografie cu specific local unde prin donații de la comunitatea locală au fost adunate prin intermediul tinerei generații o serie de obiecte relevante pentru întreaga zonă sau unde s-au organizat tabere de instruire avându-i ca instructori pe meșterii populari locali. Începută în anul 2008, continuată în 2009 cu finalizare în anul 2010, clădirea Muzeului tehnic „Traian Vuia” va constitui un alt punct major în dezvoltarea activității culturale județene pe principiul dezvoltării activităților culturale zonale.

Reorganizarea pe principii moderne a Muzeului Satului Bănățean ca instituție de sine stătătoare și mutarea secției de etnografie a Muzeului Satului Bănățean constituie acțiuni decisive pentru structurarea unei noi instituții cu activitate specifică în perioada imediat următoare pentru dezvoltarea mai accentuată a acestei direcții strategice. Reorganizarea activității pe principii moderne se va putea face după inaugurarea sediului administrativ al acestei instituții în anul 2011.

4.) Menținerea multiculturalității ca element cheie a coeziunii sociale în spațiul timișean (obiective generale: sprijinirea dezvoltării vieții culturale asociative a minorităților naționale, încurajarea dezvoltării proiectelor interculturale).

O simplă enumerare a acțiunilor întreprinse în această direcție strategică face evidentă preocuparea și deosebita atenție de care s-a bucurat aceasta în perioada 2002 –2010, rezultatele obținute continuă să marcheze pozitiv viața culturală a județului Timiș; iată numai câteva acțiuni concrete:

- înființarea în cadrul Muzeului Satului Bănățean din Timișoara a Aleii Etniilor care a marcat desemnarea ca obiectiv a unei zone în care fiecare minoritate națională va avea propria ei casă tradițională (Casa Germană și Casa Cehă sunt într-un stadiu avansat al lucrărilor, Casa Ucraineană a fost inaugurată, la fel și Casa slovacă de unde a pornit tradiționalul festival anual al etniilor în anul 2006, în anul 2008 s-a inaugurat Casa Germană, în anul 2009 a început activitatea de ridicare a Casei sârbe care se va finaliza în anul 2011).

- se află în curs de elaborare o istorie a minorităților naționale din județ, lucrarea se va alcătui prin aportul fiecărei minorități naționale în care acestea și-au desemnat proprii reprezentanți.

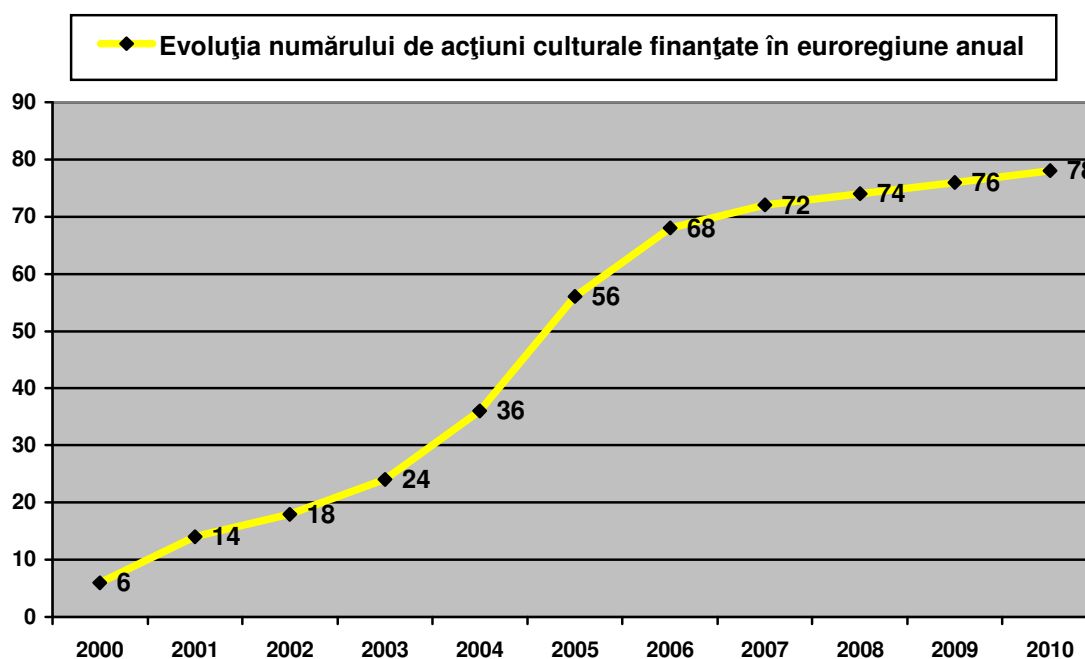
5.) Integrarea culturii timișene în circuitul național și internațional de valori (obiective generale: dezvoltarea capacității de cooperare culturală internațională prin crearea unui cadru politico-administrativ pentru promovarea ofertei culturale, promovarea ofertei culturale prin mijloace specifice mediului de afaceri și integrarea ofertanților culturali în rețelele culturale europene, afirmarea valorilor culturale artistice timișene în circuitul cultural național și internațional, susținerea participării actorilor culturali locali la evenimente culturale naționale și internaționale, introducerea patrimoniului cultural timișean în circuitul turistic, dezvoltarea cooperării culturale euroregionale, promovarea schimburilor culturale în Euroregiunea D.K.M.T).

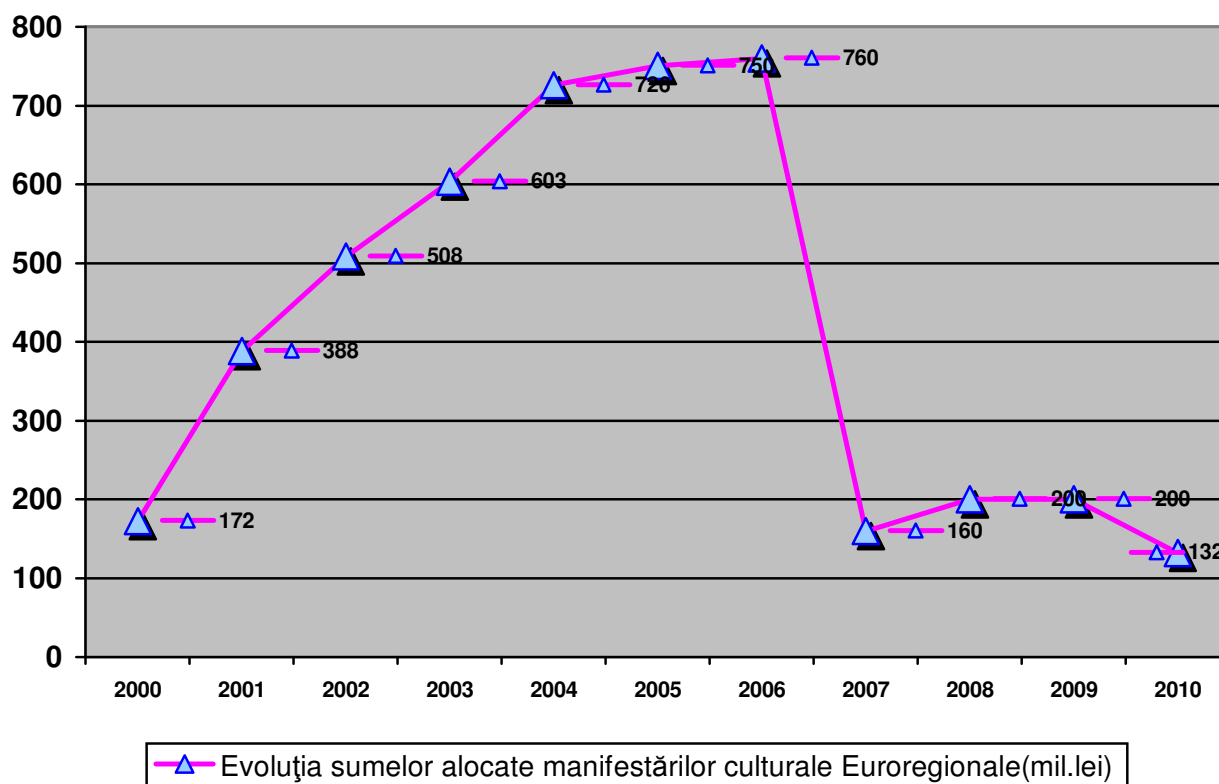
O deosebită activitate se dezvoltă pe această direcție strategică în Euroregiunea DKMT având în vedere tradițiile culturale existente și acțiunile susținute în vederea integrării în UE (Concurs internațional de pian și vioară a DKMT – Timișoara 2004 cu participarea liceelor de specialitate din Euroregiune, Filarmonica din învățământul preuniversitar al DKMT a avut primul concert la Timișoara în data de 06.11.2004 și a avut în program Rapsodia I de G.Enescu, Dansurile ungare 5 și 8 ale lui J.Brahms și enumerarea ar putea continua cu alte evenimente cuprinse în *Agenda culturală* din anii 2002 - 2010).

O acțiune importantă, devenită în scurt timp normală, pentru peisajul cultural euroregional este „Caravana folclorică a tineretului din învățământul preuniversitar al DKMT” care anual, timp de o săptămână, susține spectacole folclorice în diverse localități din fiecare țară membră a euroregiunii și care reunește reprezentanții tuturor minorităților naționale din fiecare țară membră a Euroregiunii. Susținerea participării actorilor culturali locali la evenimente culturale naționale și internaționale s-a bucurat de o deosebită atenție, dacă ar fi să enumerăm numai țările în care aceștia au fost prezenți în această perioadă (Germania Austria, Polonia, Grecia, Olanda, Italia, etc.). Trebuie subliniat efortul propriu făcut de diverse personalități culturale locale în această direcție și sprijinul financiar important obținut de la unități economice de pe teritoriul județului care de cele mai multe ori s-au implicat decisiv și în organizarea efectivă a manifestărilor culturale. Centrele Culturale ale țărilor membre ale UE cu reprezentanță la Timișoara au fost un partener permanent în promovarea valorilor cultural artistice timișene în circuitul cultural național și internațional facilitând legătura cu țările de origine sau organizând ele acțiuni culturale de marcă.

Nr.	Perioada de timp (an)	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1	Număr de acțiuni anuale	6	14	18	24	36	56
2	Suma totală alocată finanțării acțiunilor Euroregionale (mil. lei)	171,7	388,0	508,0	603,0	726,0	750,0

Nr.	Perioada de timp (an)	2006	2007	2008	2009	2010
1	Număr de acțiuni anuale	14	72	74	76	78
2	Suma totală alocată finanțării acțiunilor Euroregionale (mil. lei)	760,0	160,0	200	200	132

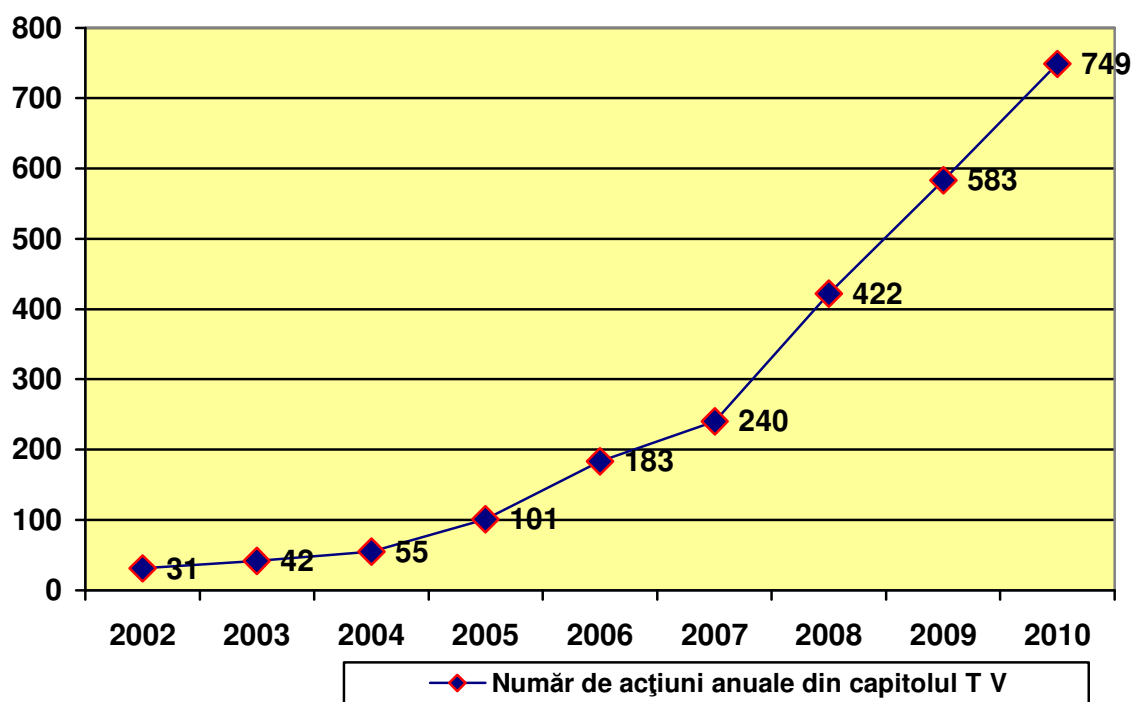
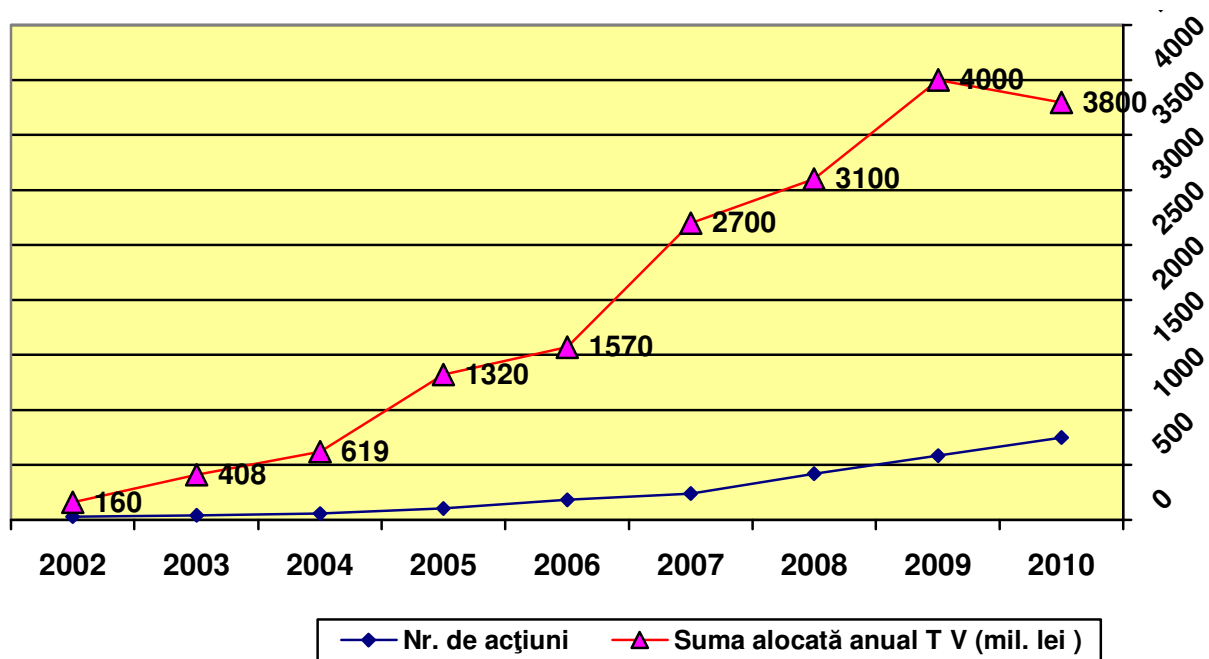

O importantă direcție de acțiune a fost aceea care cuprinde colaborarea cu învățământul preuniversitar și universitar din județul Timiș care este redată sintetic mai jos:

Nr. Crt	Perioada de timp (an)	2002	2003	2004	2005	2006
1	Număr de acțiuni anuale	31	42	55	101	183
2	Suma totală alocată finanțării acțiunilor realizate în colaborare cu învățământul universitar și preuniversitar(TV) – mil. lei	160	408	619	1320	1570

Nr. Crt	Perioada de timp (an)	2007	2008	2009	2010
1	Număr de acțiuni anuale	240	422	583	749
2	Suma totală alocată finanțării acțiunilor realizate în colaborare cu învățământul universitar și preuniversitar(TV) – mil. lei	2700	3100	4000	3800

Pentru început au fost greu de stabilit și acordat la formele legale existente, instrumentele financiare de colaborare și modalitățile de colaborare, odată fixate, concomitent cu schimbarea atitudinii față de necesitatea colaborării, efectele se văd atât în creșterea numărului de acțiuni realizate cât și în creșterea calitativă a acestora. În anul 2010 CJTimiș a rămas principalul cofinanțator al acțiunilor din acest capitol.

Constatările privind evoluția acțiunilor realizate pe direcția sportului de masă (Capitolul T VI) sunt similare având însă particularități specifice legate și de atitudinea factorilor locali de

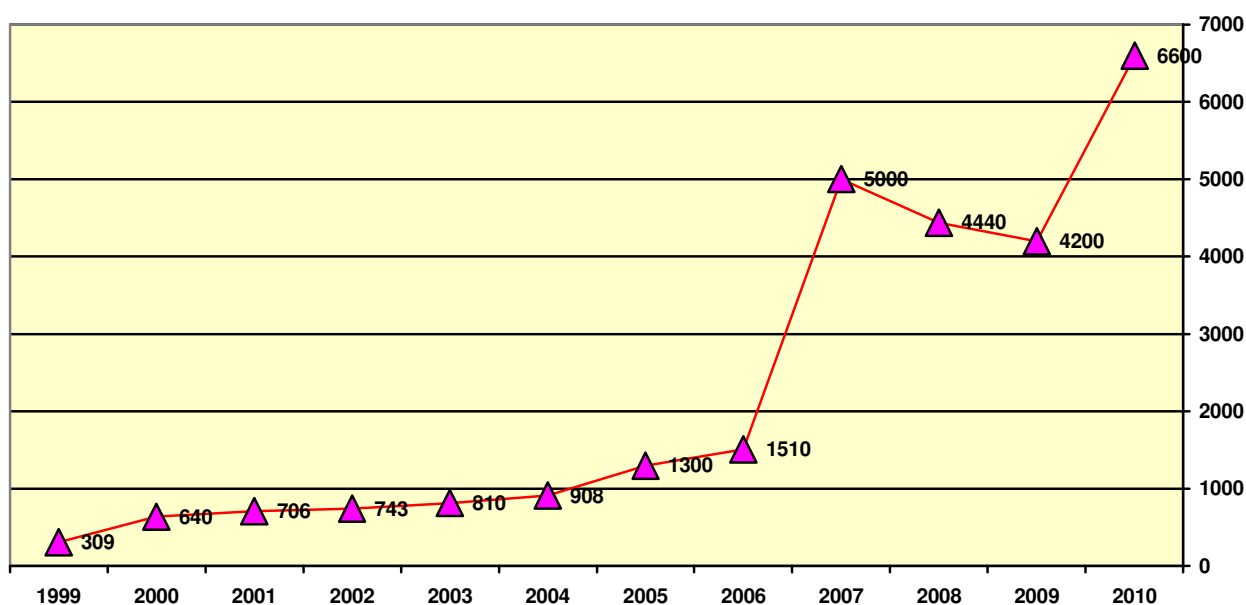
decizie în strânsă concordanță cu structura socială și cu mentalitatea specifică zonelor rurale. Edificatoare este situația de mai jos:

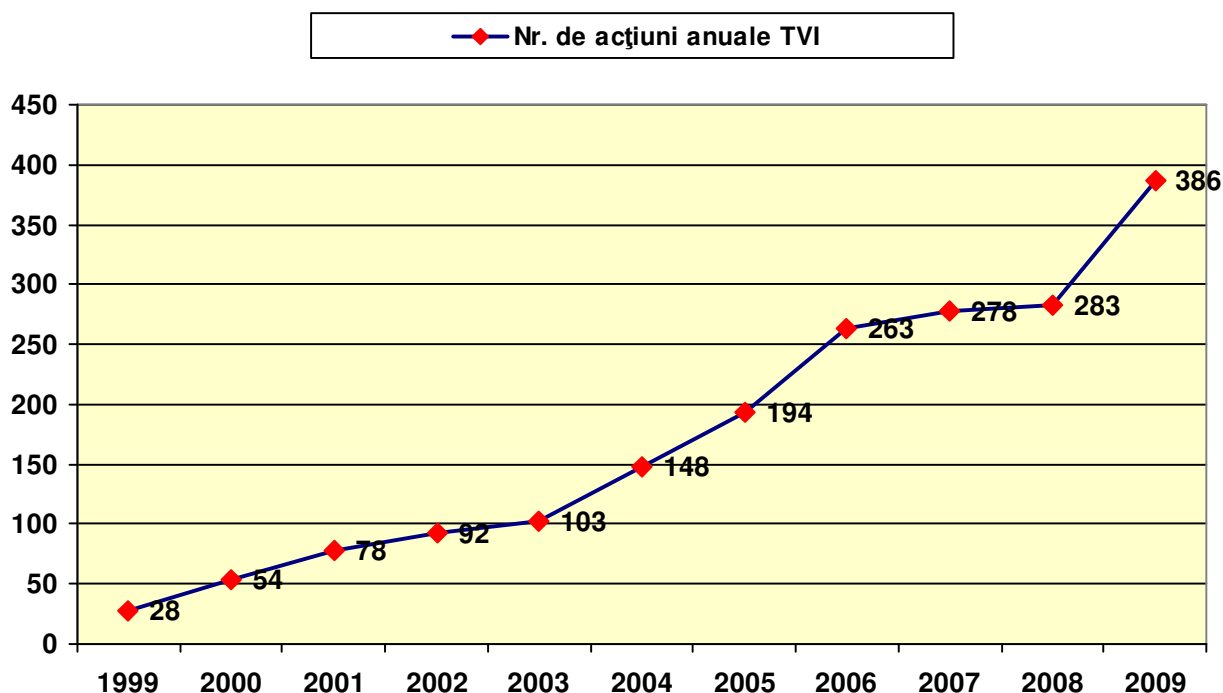
Nr. Crt	Perioada de timp (an)	1999	2000	2001	2002	2003	2004
1	Suma totală alocată finanțării acțiunilor de tineret și sport(TVI) – mil. lei	309	640	706	743	810	908
2	Număr de acțiuni anuale	28	54	78	92	103	148

Nr. Crt	Perioada de timp (an)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Suma totală alocată finanțării acțiunilor de tineret și sport(TVI) – mil. lei	1300	1510	5000	4440	4200	6600
2	Număr de acțiuni anuale	194	263	278	283	386	497

Au devenit tradiționale o serie de manifestări sportive de masă (Săptămâna olimpică, Săptămâna sportului pentru toți, Ziua clubului din Căminul cultural, e.t.c) cu caracter județean, au reapărut manifestări cândva tradiționale (Campionatele școlare județene de baschet, volei, handbal, tenis de masă și șah, pentru licee și pentru ciclul gimnazial atât la băieți cât și la fete) s-au apărut manifestări noi care tind să devină tradiționale (Cupa lacurilor timișene la pescuit ,Zilele sportului pe lacul Surduc, Cupa satelor timișene la șah respectiv go, etc) în contextul în care sunt cofinanțate acțiuni la nivel național și internațional(Miting aviatic, Cupa Mondială de Karate, Campionatul European de Modelism în anul 2009, e.t.c).

▲ Suma alocată TVI (mil. lei)

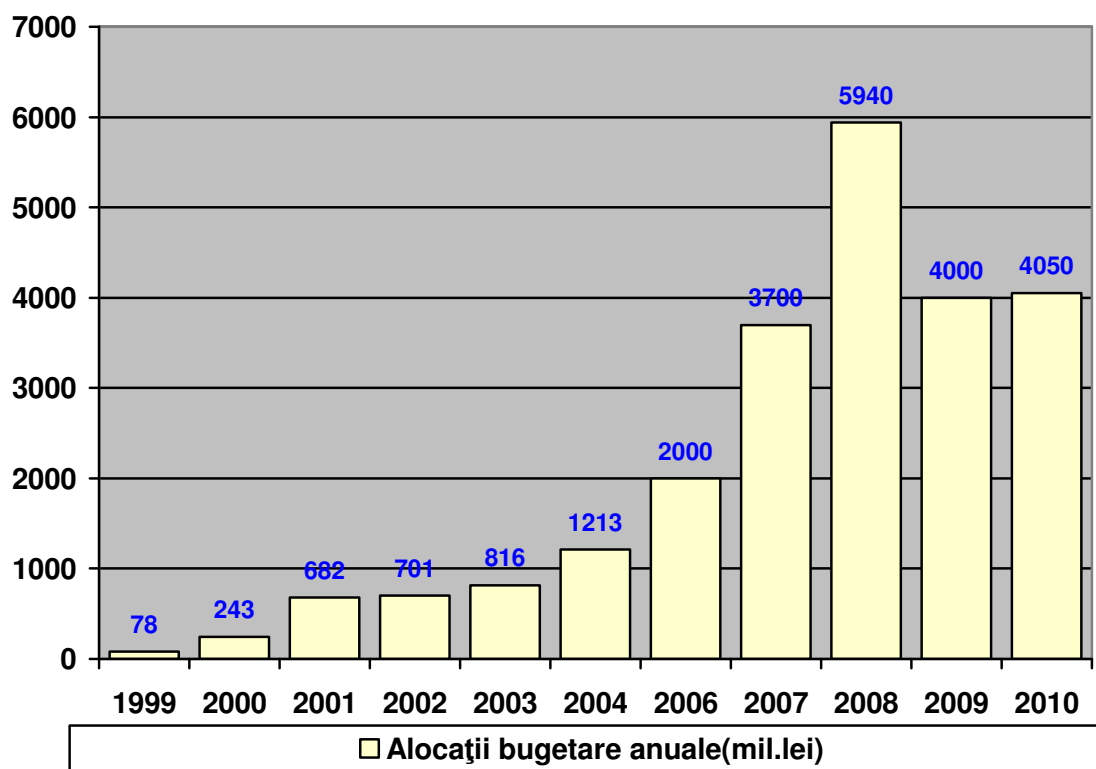

Nu întâmplător voi prezenta realizările aferente capitolului dedicat colaborării cu Consiliile locale din județul Timiș (Capitolul TII) având în vedere că Agenda culturală a fost singurul instrument prin care Consiliul Județean Timiș a reușit să implementeze Strategia culturală la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor din județ contribuind practic la trecerea de la o viață culturală la comandă la o viață culturală normală în contextul dificil al tranziției din România și la regăsirea propriei identități culturale, amprentă distinctivă în peisajul european de valori. Trebuie subliniat aportul important adus în organizarea și susținerea acestor manifestări culturale de bibliotecarii comunali de referință culturali, de reprezentanții bisericilor, indiferent de confesiunea religioasă pe care o reprezintă, de intelectualii localităților și nu în ultimul rând de reprezentanții administrației publice locale. Ca o consecință indirectă a acestor manifestări au reapărut formațiile artistice de amatori în foarte multe localități, s-au reorganizat cercurile școlare pe activități artistice și sportive cu un rol determinant în educația noilor generații, s-au reorganizat coruri laice și bisericești, a reapărut încrederea și respectul pentru valorile tradiționale, au fost reluate manifestările tradiționale în comunitățile locale, încep să reapară monografiile locale și interesul pentru valoarea culturală autentică. Din nefericire există încă comunități locale în care preocupările pentru viața culturală sunt minime cu consecințe care se și observă. Sintetic situația este prezentată mai jos:

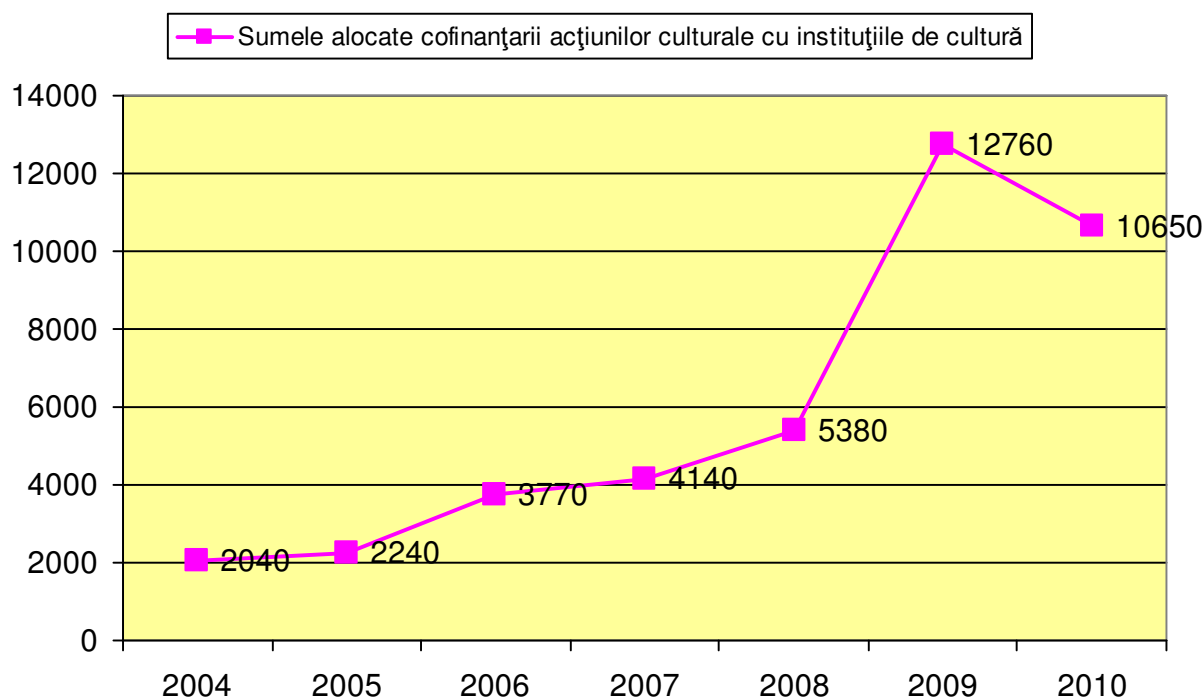
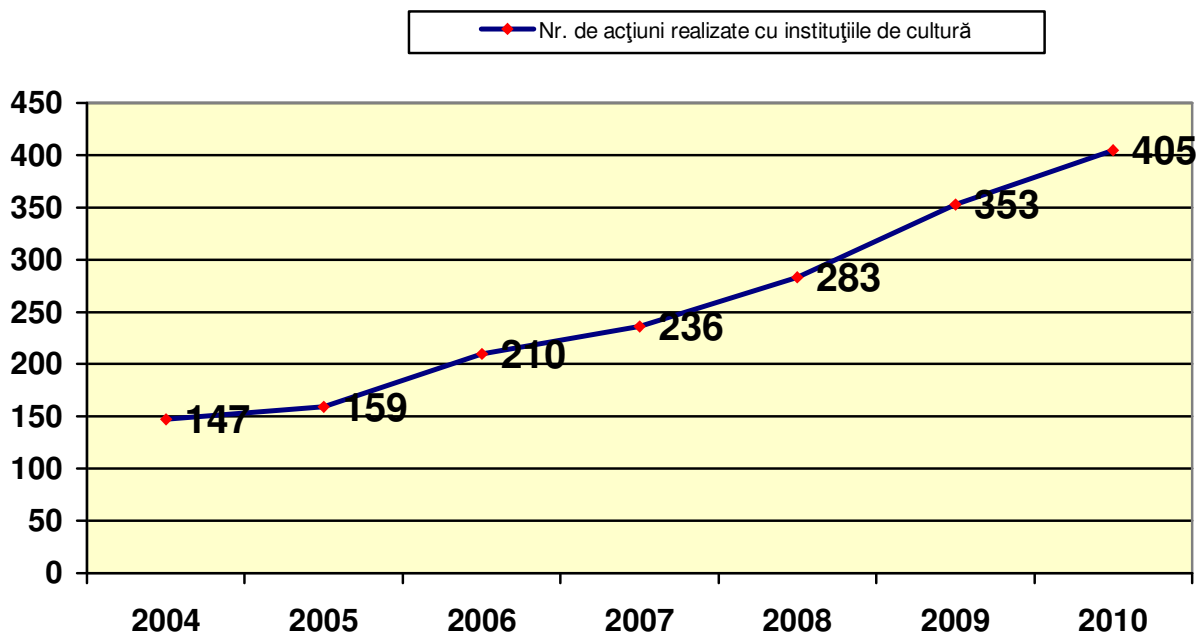
Nr. Crt	Perioada de timp (an)	1999	2000	2001	2002	2003	2004
1	Suma totală alocată finanțării acțiunilor de colaborare cu Consiliile locale (TII) – mil. lei	79	243	682	701	816	1213
2	Număr de acțiuni anuale	12	38	88	150	286	320

Nr. Crt	Perioada de timp (an)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Suma totală alocată finanțării acțiunilor de colaborare cu Consiliile locale (TII) – mil. lei	1800	2000	3700	5940	4000	3200
2	Număr de acțiuni anuale	603	719	901	873	924	785

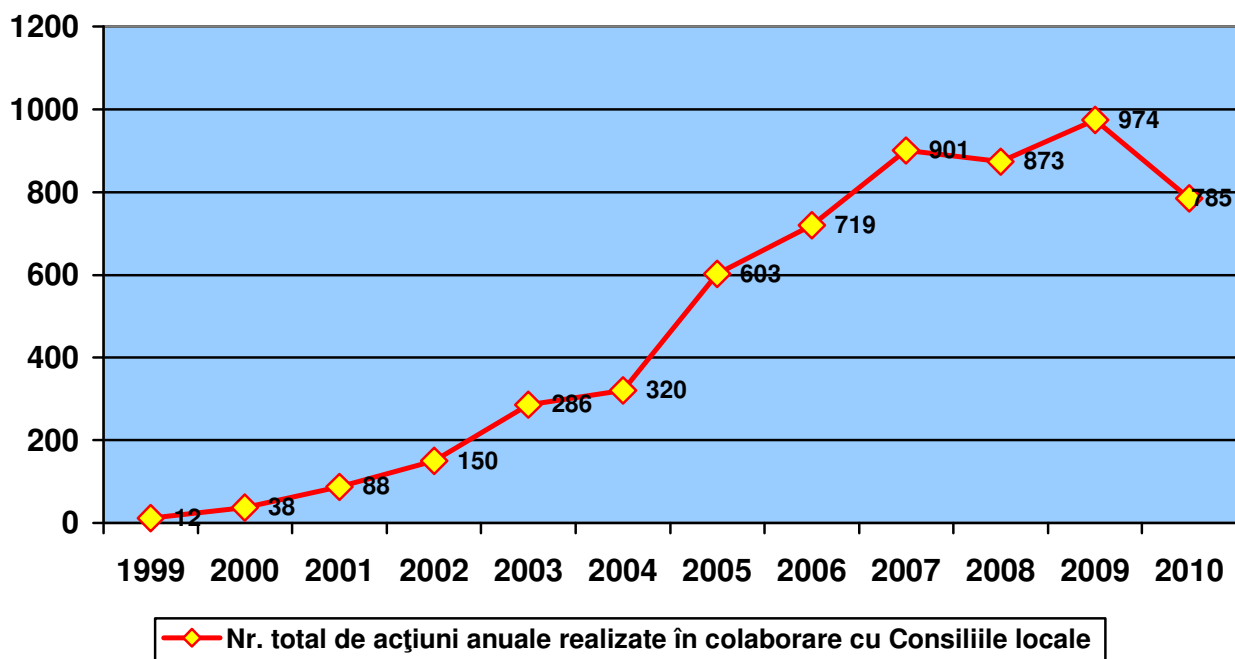
Evoluția acțiunilor realizate cu instituțiile de cultură din subordinea administrativă este dificil de evaluat deoarece numărul lor e evoluat în timp o parte au trecut la Ministerul Culturii, o parte a trecut în subordinea administrativă a CL Timișoara, practic din anul 2004 această analiză poate fi relevantă.

Nr. Crt.	ANUL	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Număr de acțiuni	147	159	210	236	283	353	405
2	Sume alocate (mil. lei)	2040	2240	3770	4140	5380	12760	10650

Raportul final al cercetării sociologice referitoare la: „Evaluarea impactului social pentru strategia culturală a Județului Timiș” făcut de Universitatea de vest, Institutul intercultural și CCAJ Timiș sub coordonarea sociologului dr. B. Nadolu la sfârșitul anului 2006 și care a abordat

două direcții de cercetare principale: „Evaluarea comparativă (2000/2005) a

consumului și ofertei culturale la nivelul Județului Timiș” și „ Identificarea impactului social al aplicării strategiei culturale a Județului Timiș evidențiază mai multe concluzii interesante dintre care se pot evidenția următoarele:

- existența unui nivel ridicat de valorizare a culturii în prezent, răspunsurile fiind grupate în partea superioară a scalei pentru toate cele 3 straturi analizate. Modificările sensibile față de situația înregistrată în 2000, vizează diminuarea acestei evaluări pentru Timișoara (frecvență maximă pentru foarte mare 41,2% în 2000 iar în 2005 frecvența maximă pentru mare 36,5%) dar și prin creșterea acestei evaluări pentru mediul rural (de la frecvența maximă corespunzătoare pentru varianta mare 40,4% la varianta foarte mare 41% în 2005). Deși acest item, prin formularea sa directă prezintă o sensibilitate ridicată la efectul dezirabilității sociale, rezultatele înregistrate reflectă cel puțin principal importanța deosebită acordată dimensiunii culturale.
- conform acestor distribuții, în mediul rural pentru căminele culturale și biblioteci se așteaptă creșterea ofertei iar pentru toate celelalte instituții redeschidere sau înființare.
- pentru mediul urban a fost înregistrată o situație diferită, 47% declarându-se mulțumiți, în creștere față de rezultatele din 2000 (când doar 32,3% erau mulțumiți) și doar 9,4% nemulțumiți, față de 24,8% (nemulțumiți în 2000). Ca argumente pozitive este afirmată tot diversitatea (29,4%) iar ca argumente negative oferta redusă (16,5%) și lipsa calității (9,4%).
- pentru mediul rural distribuția răspunsurilor acoperă și partea inferioară a scalei, 37,9% exprimându-și nemulțumirea față de oferta culturală existentă, într-o ușoară ameliorare față de cei 41,3% înregistrați ca nemulțumiți în 2000, dar și prin reducerea semnificativă a ponderii celor foarte nemulțumiți de la 34,1% (în 2000) la 10,7% (în 2005). Comparativ cu situația înregistrată în 2000 se remarcă însă îmbunătățirea consistentă a evaluărilor formulate de populație pentru oferta culturală locală. Principalele argumente pozitive sunt aferente diversității și suficienței (11,5%) iar ca argumente negative sunt formulate lipsa pieței culturale (27,7%) și ofertă redusă (13,6%).
- se constată de asemenea o ușoară creștere a consumului specific și pentru muzeele din Timișoara, publicul constant crescând de la 21,2% (2000) la 23,7% (2005) iar cel ocazional

38,2% la 41,1% (non-consumatorii scăzând de la 40,6% la 35,1%). Această situația a fost întâlnită și în mediul urban: o creștere semnificativă a consumului specific, publicul constant crescând cu 3,3% (de la 14,3% la 17,6%) iar cel ocazional de la 24,1% la 37,6%. Pentru acest tip de ofertă se remarcă păstrarea unui consum extrem de redus 92,7% din populația rurală reprezentând nonconsumatori (într-o ușoară creștere față de 2000 când acest segment reprezenta 94,7%).

- se constată o participare semnificativ ridicată la festivalurile din Timișoara (afirmată de 61,5% dintre subiecți), dar într-o scădere sensibilă față de studiul din 2000 (când participarea a fost afirmată de 68,4%). Gradul de mulțumire pentru aceste acțiuni este preponderent potrivit (28,8%), marcând de asemenea o diminuare vizibilă față de situația anterioară când valoarea maximă a fost atinsă de varianta mulțumit cu 35,1% (2000). Cu toate acestea, se remarcă și păstrarea evaluării spre partea superioară a scalei, corespunzătoare unor aprecieri pozitive (4,7% foarte mulțumit și 23,7% mulțumit).
- se constată existența unei creșteri semnificative a consumului pentru activitățile inițiate de căminele culturale din mediul rural, nonconsumatorii reducându-se de la 57% (2000) la 30,8% (2005). De asemenea, se poate remarca și o redistribuire a frecvenței de participare, publicul constant scăzând de la 12,5% la 5,5%, odată cu creșterea consistentă a publicului ocazional de la 30,5% la 63,7%. Se cuvine precizat faptul că și aceste distribuții sunt puternic influențate de prezența/absența unei oferte active în punctele de eșantionare extrase (rezultatele având deci un caracter orientativ).

Pentru a înțelege politica culturală europeană trebuie să ținem cont de influența majoră pe care au avut-o asupra ei principiile care guvernează *statul bunăstării*, cum ar fi: artă pentru toți, asigurarea unei vieți culturale diverse și de calitate, descentralizarea și în final democratizarea culturii. Patru mari **principii** guvernează politica culturală europeană de mai bine de 25 de ani: **promovarea identității culturale, respectarea diversității culturale, susținerea creativității, stimularea participării.**

Este cunoscut faptul că în ultimii ani competențele în definirea și implementarea politicii culturale au început să se împartă între stat și autoritățile locale. Rolul acestora a crescut din ce în ce mai mult datorită influenței unor factori precum:

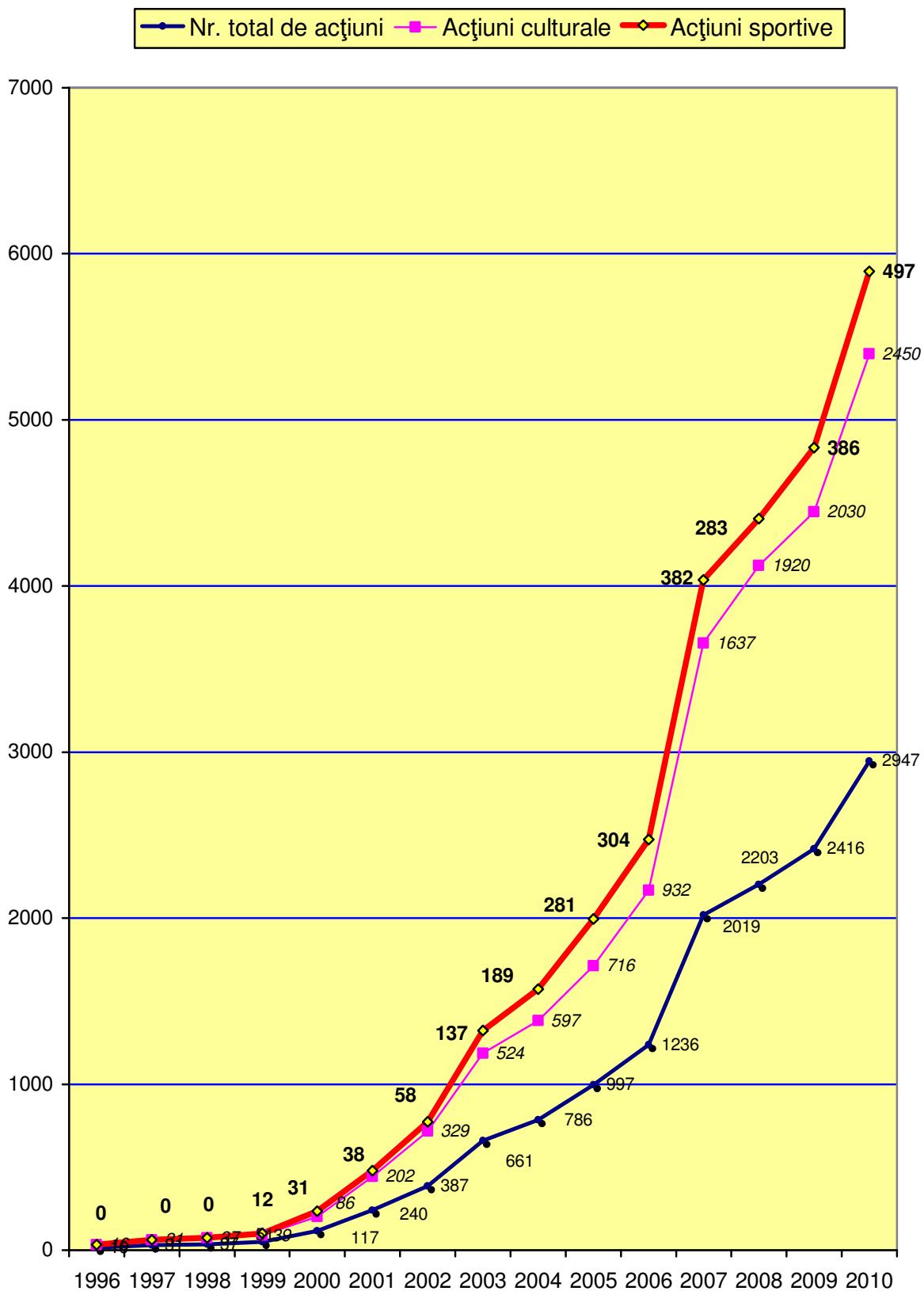
- Creșterea potențialului economic al societății;
- Democratizarea vieții sociale, implicit democratizarea culturii – principiul “artă pentru toți”;
- Descentralizarea administrativă;
- Urbanizarea;
- Globalizarea;
- Noile tehnologii, etc

Aceste nivele administrative și-au definit:

- propriul cadru general de măsuri publice – *politici culturale*;
- factorii enunțați care au determinat apariția complementarității dintre diferite nivele administrative, inclusiv în gestionarea culturii.
- mecanisme care să permită planificarea, implementarea și evaluarea acestor politici culturale – *strategii culturale*.

Măsurile și mecanismele dezvoltate vizează satisfacerea nevoilor culturale prin angajarea optimă a resurselor financiare, materiale și umane de care comunitatea sau statul dispune.

Concluziile analizelor efectuate pe direcțiile strategice propuse au constituit premisele în elaborarea noii strategii culturale motivante pentru perioada următoare (2009 – 2013) și care a fost adoptată **Hotărârea CJ Timiș Nr. 35/24.03.2009.**

Coeficientul de utilizare a fondurilor alocate în anul 2010 este de 94,9%, în final au fost alocați 2950 mii lei pe total an și au fost utilizați efectiv 2800,7 mii lei. Dezvoltarea și evoluția pe capitole, în conformitate cu „Strategia Culturală” proprie, se adaptează clar nevoilor culturale constatate și relevate în lucrarea „*Investigarea cererii și a ofertei în spațiul cultural – bază de date pt. fundamentarea strategiei culturale a CJTimiș*”, se confirmă astfel încă o dată necesitatea abordării problemelor culturale pe baze reale și specifice fiecărei zone geografice, în absența lucidității pot apărea distorsiuni ce denaturează și compromit actul de cultură în esența lui, cultura la comandă e periculoasă și duce ireversibil la pierderea identității naționale.

Având în vedere considerațiile de mai sus se poate afirma că **Strategia Culturală a Județului Timiș pe perioada 2002 – 2005, cu prelungirea aplicării ei inclusiv în anul 2008**, la sfârșitul căruia s-a elaborat pe baza rezultatelor obținute la evaluarea impactului ei social o; „**Strategie culturală pentru perioada 2009 – 2013**”, mai ales că există și instituția care poate gira acțiunile de o asemenea amploare la nivel de Consiliu Județean, este vorba de C.C.A.J.Timiș, primul centru astfel structurat din țară ; încă din anul 2000 relațiile culturale realizate anticipau prin formă și conținut integrarea structurilor românești în cele europene , oricum nu este decât un pas foarte important în dezvoltarea culturii timișene în toată plenitudinea ei.

„**Agenda principalelor manifestări cultural – sportive și de tineret**” finanțată din bugetul CJTimiș nu este numai un program coerent de acțiune bine fundamentat dar poate fi adoptat și adaptat ca un model de acțiune așa cum s-a subliniat și la Conferința europeană a Rețelei culturale europene „Σ” care a avut loc la Timișoara în luna octombrie 2006,

Direcția Cooperare și Informatică
Director executiv
Răzvan Hrenoschi

Red.R.H.
Dact.R.H.

ⁱ *Strategia culturală a Județului Timiș* s-a realizat în cadrul Proiectului „Împreună” promovat de Institutul Intercultural Timișoara, în parteneriat cu C.J. Timiș, C.L. Timișoara și Direcția pt. Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național a Jud. Timiș. Echipa de proiect: C. Răceanu (coordonator), B. Nadolu, C. Popov, R. Giurgiu, C. Rus, B. Bodó, R. Hrenoschi și E. Kașa. Editura Solness, Timișoara, 2001.

ⁱⁱ Sunt prezentați în volum și partenerii de dialog, fiind enumerate nu mai puține de 65 instituții și organizații. Vezi: *Strategia culturală a Județului Timiș*, op. cit. pp.117-118.

ⁱⁱⁱ C. Răceanu – B. Nadolu – C. Rus – R. Giurgiu – R. Hrenoschi: *Investigarea cererii și a ofertei în spațiul cultural – bază de date pt. fundamentarea strategiei culturale*, Institutul Intercultural Timișoara, 2001.

^{iv} În mediul rural publicul constant beneficiar al acțiunilor culturale este de 2,5 % din populația de referință, un nivel de participare foarte scăzut. Vezi: C. Răceanu ș. a. op. cit. p. 186.

^v Noii aleși, în multe situații, nu au acordat prea mare importanță culturii, dar peste această perioadă s-a trecut relativ repede în majoritatea cazurilor.

^{vi} *Strategia culturală a Județului Timiș pentru perioada 2009 – 2013* a fost realizată de R.Hrenoschi din Direcția Cooperare și Informatică a CJTimiș.